

2015 Gymnasiebehovet

TRENDER OCH KUNSKAP OM STORSTOCKHOLMS GYMNASIEREGION

STORSTHLM

KSL KOMMUNERNA I STOCKHOLMS LÄN

1. Söker in

Behöriga	7
<small>SÖKANDE OCH ANTAGNA TILL NATIONELLA PROGRAM VILKA PROGRAM SÖKER ELEVERNA? FÖRÄNDRINGAR I ANTAGNING VAR GÅR ELEVERNA? VILKA PROGRAM SÖKER TJEJER OCH KILLAR?</small>	
Obehöriga	14
<small>OBEHÖRIGA ELEVER INTRODUKTIONSPROGRAM</small>	
Gymnasiesärskola	16
Reflektionsfrågor	17

2. Under skoltiden

Vårt gemensamma utbud	18
<small>VAR ERBJUDS PROGRAMMEN OCH DESS INRIKTNINGAR YRKESPROGRAMMEN</small>	
Vad händer under gymnasietiden?	25
Reflektionsfrågor	27

3. Går ut

Elevernas resultat	28
<small>HUR STOR ANDEL TAR GYMNASIEEXAMEN INOM 3 ÅR? ANDEL MED EXAMEN INOM TRE ÅR ELEVER SOM BÖRJAR INTRODUKTIONSPROGRAM – VAD HAR HÄNT ETT ÅR SENARE?</small>	
Reflektionsfrågor	32

? 2020

Nuläge	33
<small>ANTAL ELEVER ÖKAR STATLIGA INITIATIV – HUR KAN DE KOMMA ATT PÅVERKA FRAMTIDEN? ÖKAT ANTAL ELEVER – UTBUD OCH DIMENSIONERING 2020?</small>	
Reflektionsfrågor	37

Samverkansavtalet mellan Stockholms läns kommuner, Håbo kommun och Stockholms läns landsting utgör grunden för samverkan i den Gemensamma gymnasierregionen.

Avtalet har tydligt elevfokus där det främsta syftet är att kunna erbjuda regionens elever ett brett utbud av gymnasieutbildning där du som elev söker och mottas på lika villkor. Antagningen till gymnasieskolan sker via kommunernas gemensamma antagningskansli, Gymnasieantagningen Stockholms län.

Elevernas möjlighet att söka utbildning och skola på lika villkor i hela regionen har inneburit att kommunerna och huvudmännen i allt högre utsträckning är kopplade till varandra. Alla ansvarar idag för att ge varandras gymnasieungdomar en kvalitativt god gymnasieutbildning. Utbudsplanering är inte längre en egen angelägenhet om tillgängligheten till program och inriktningar ska vara hög i hela regionen. Den gemensamma gymnasierregionen är just det, en regional gemensam angelägenhet.

Enligt det nya samverkansavtalet har KSL i uppgift att ta fram kunskapsunderlag för en regional dialog kring utbud och dimensionering av gymnasieutbildning på kort och lång sikt. Detta är det första kunskapsunderlaget som vi tar fram, främst med data från slutantagningen 2014. Glädjande nog kan vi nu för första gången också följa hur det går för eleverna under gymnasietiden genom vår gemensamma Ungdoms- och elevdatabas.

Rapporten tar sin utgångspunkt i tre områden, elevers val och sökmönster, det gemensamma gymnasieutbudet samt resultat och livet efter gymnasieskolan. Inom samtliga områden presenteras fakta och därefter reflektionsfrågor att ta med sig i fortsatt dialog.

Vår förhoppning är att rapporten ska utgöra ett gemensamt underlag för dialog mellan huvudmännen på såväl regional som delregional nivå, både vad gäller utbudet av program och inriktningar som gemensamma målbilder för framtiden.

Vi tror också att underlaget kan vara intressant för studie- och yrkesvägledare, regionala programråd samt vid planering av gymnasiemässan.

Rapporten är framtagen av Ulrika Pudas med stöd av Per Sandgren, båda processledare på KSL.

Madeleine Sjöstrand

Förbundsdirektör

Sammanfattning

Samverkansavtalet mellan Stockholms läns kommuner, Håbo kommun och Stockholms läns landsting utgör grunden för samverkan i den Gemensamma gymnasieregionen.

Avtalet har tydligt elevfokus där det främsta syftet är att kunna erbjuda regionens elever ett brett utbud av gymnasieutbildning där du som elev söker och mottas på lika villkor.

Antagningen till gymnasieskolan sker via kommunernas gemensamma antagningskansli, Gymnasieantagningen Stockholms län. Det är också via data från antagningskansliets två databaser som merparten av underlaget baseras på.

Syftet med rapporten är att ta fram ett gemensamt kunskapsunderlag till huvudmännen. Med gemensamma fakta som bas kan dialog föras om bedömningar och prioriteringar på såväl regional, delregional som lokal nivå.

FAKTA OM DEN GEMENSAMMA GYMNASIEREGIONEN 2014

- 70 000 elever går i gymnasieskolan
- 85 procent är behöriga till ett nationellt program
- Samhällsvetenskapliga programmet är störst – 7 500 elever
- Industritekniska programmet är minst – 300 elever
- 7 500 elever går ett introduktionsprogram varav 2 200 elever på Språkintrödn
- 22 procent av eleverna antogs vid ett Yrkesprogram hösten 2014
- Samtliga nationella program och inriktningar erbjuds i samverkansområdet
- 176 gymnasieskolor
- 60 procent går i en kommunal gymnasieskola och 40 procent i en fristående gymnasieskola
- 66 procent har tagit en gymnasieexamen inom tre år (nationella program)
- 50 procent av de som tagit gymnasieexamen går vidare till högre utbildning inom 3 år

NULÄGE

2011 infördes en ny gymnasieskola vars främsta syfte är att se till att ungdomarna på yrkesprogrammen blir bättre förberedda för yrkeslivet och att ungdomarna på de högskoleförberedande programmen blir bättre förberedda för högskolestudier.

Regionen har sedan 2008 haft minskade elevkullar i gymnasieskolan. I år är antalet 16 åringar som lägst för att från och med nästa år öka kontinuerligt de kommande 10 åren.

Huvudmännen har under perioden succesivt anpassat sitt utbud i takt med att antalet elever minskat. Det finns dock fortfarande fler antal anmälda platser per program än antal antagna elever. Det gäller för samtliga nationella program. Däremot framträder en annan bild om vi jämför söktrycket mellan olika skolor som erbjuder samma program. Det finns skolor som har långt fler sökande än antalet platser och skolor som har få sökande till sina platser.

Vi kan se förändringar i elevers sökmönster där vissa program har ökat i popularitet och andra har minskat. Ekonomiprogrammet, Teknikprogrammet har tillsammans med Industritekniska programmet ökat mest. Industritekniska programmet är trots detta minsta program med ca 100 elever som började höstterminen 2014. Störst nedgång ser vi hos Bygg- och anläggningsprogrammet, Humanistiska programmet, Hantverksprogrammet och Hotell- och turismprogrammet. Andelen elever som söker ett yrkeförberedande program är på en fortsatt låg nivå.

Antalet elever som antas på introduktionsprogrammen har ökat något under de senaste åren. Siffrorna är något missvisande för Språkintröduktion (för nyanlända elever) där antagning sker kontinuerligt. Tittar vi på hur många elever som tillkommit mellan slutantagningen till början på höstterminen så har antalet elever fördubblats, från 700 till 1 400 elever.

Trots att samtliga nationella program och inriktningar erbjuds i regionen innebär det inte att tillgängligheten är god för alla elever inom gymnasiregionen. Vissa inriktningar erbjuds bara på ett ställe geografiskt i regionen och det kan göra att det för vissa elever blir orimligt långa resvägar för att kunna ta sig till aktuell skola. För att säkerställa, inte bara ett brett utbud utan också ett tillgängligt utbud krävs en regional dialog.

Utvecklingen sedan 2007 visar att allt fler elever söker en kommunal gymnasieskola i en annan kommun eller en fristående skola. Rörligheten har ökat och ur ett elevperspektiv ger gymnasievalet dig som elev en möjlighet att vidga din vyer och byta miljö. För hemkommunen innebär rörligheten att kommunens gymnasieelever finns placerad på många skolor i regionen. Det är inget ovanligt att kommunens elever kan gå i mellan 100-150 olika skolor. För huvudmännen innebär rörligheten att man svarar för att ge gymnasieutbildning av god kvalitet till regionens alla elever.

För första gången kan vi nu följa vad som händer under gymnasietiden via Ungdoms- och elevdatabasen (UEDB). En uppföljning av de elever som började årskurs 1 hösten 2013 visar att ungefär 10 procent bytte program under det första året och andelen elever som bytte gymnasieskola, vissa på grund av programbyte, var drygt 15 procent.

Den första elevkullen som började den nya gymnasieskolan 2011 gick klart 2014. Resultatet för Stockholms län visar att 56 procent klarade en yrkesexamen och 69 procent en högskoleförberedande examen inom tre år. Andelen kvinnor som tar examen är högre än män. Stockholms län visar lägre snittresultat än riket.

GEMENSAM MÅLBILD 2020?

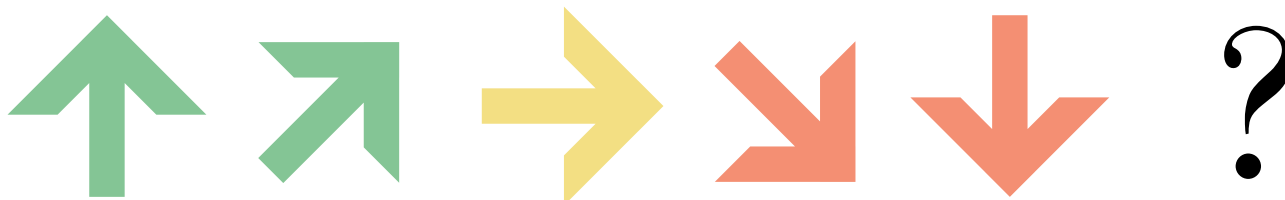
Kartläggningen väcker många frågor som bäst besvaras genom dialog mellan huvudmännen.

- Hur kan vi öka andelen behöriga till nationella program?
- Hur säkerställer vi inte bara ett brett utbud utan också ett tillgängligt utbud i hela regionen?
- Vilka program/inriktningar är regionalt viktiga i relation till regionens arbetsmarknad?
- Hur kan vi öka andelen som går över från ett introduktionsprogram till ett nationellt program?
- Är det önskvärt att minska andelen som väljer om, och i så fall hur?
- Hur ökar vi andelen som tar examen inom tre år?

Med utgångspunkt från kommande befolkningsökning i åldrarna 16-19 år har vi gjort ett första antagande för att se effekterna i ökat antal elever per program. Underlaget behöver i en gemensam dialog kompletteras med fördjupade frågeställningar kring till exempel trender i sökmönster, konjunktur-känsliga program och yrken, söktryck på olika skolor, geografisk spridning, arbetsmarknadens behov och efterfrågan.

Till hösten planerar vi för en fördjupad analys och dialog kring respektive yrkesprogram. Här finns starka kopplingar mellan gymnasiregionens arbete och arbetet inom den gemensamma vuxenutbildningsregionen.

RAPPORTEN VISAR TRENDER OCH STÄLLER VIKTIGA FRÅGOR

1. Söker in

Idag går ca 71 000 på gymnasiet i Storstockholm,
varav 68 000 var folkbokförda i regionen.

Drygt 21 000 blev antagna till nationella program 2014.

Andelen som inte söker gymnasiet är mycket liten.

60% av eleverna går i en kommunal skola, 40% i en fristående skola.

Behöriga

Behörighetsreglerna för att få påbörja en gymnasieutbildning skiljer sig mellan högskoleförberedande program och yrkesprogram.

NATIONELLA PROGRAM

För att komma in på ett nationellt program oavsett om det är ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program måste eleven ha godkänt i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik. För elever som av olika skäl inte haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en stor del av sin tid i grundskolan finns dock möjlighet att göra ett undantag.

YRKESPROGRAM

För yrkesprogrammen krävs dessutom godkända betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta. För de högskoleförberedande programmen gäller godkända betyg i nio ämnen till, sammanlagt tolv.

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM

För högskoleförberedande program krävs dessutom godkända betyg i ytterligare nio ämnen, det vill säga totalt tolv ämnen. För ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogrammet ska fyra av de nio övriga godkända ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap. För naturvetenskaps- och teknikprogrammet ska tre av de nio övriga godkända ämnena vara biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet är de nio ämnena valfria.

Vissa utbildningar inom det estetiska området, spetsutbildningar och idrottsprogram, kan ha särskilda antagningskrav och ibland tester (källa Skolverket).

SÖKANDE OCH ANTAGNA TILL NATIONELLA PROGRAM 2011-2014

Det totala antalet sökande omfattar alla elever (oavsett var de är folkbokförda i landet) som gjort någon form av val till gymnasiekola eller gymnasiesärskola i Stockholms län. Det innefattar val till nationella program, introduktionsprogram, gymnasiesärskolan och det innefattar både personer med förstahandsval och personer med lägre rangordnade val till länets skolor. International Baccalaureate inräknas som ett högskoleförberedande program vid beräkningen.

TOTALT	FÖRSTAHANDSSÖKANDE NATIONELLA PROGRAM	ANTAGNA NATIONELLA PROGRAM
 2011 28 868	 2011	 2011 22 170
2012 27 430	2012	2012 20 942
2013 26 518	2013 22 581	2013 20 420
2014 26 818	2014 21 012	2014 21 012

ANTALET STUDIEVÄGAR VID NATIONELLA PROGRAM 2011-2014

En studieväg består av ett program, eventuell inriktning och profil samt skola. Här framgår också om själva studievägen är en lärlingsutbildning. Detta ger sammantaget drygt 1 000 studievägar som är sökbara för eleverna. Antalet studievägar har minskat sedan 2011.

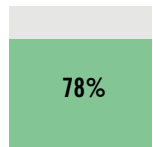
TOTALT	KOMMUNALA	FRISTÅENDE
 2011 1 260	 2011 593	 2011 662
2012 1 207	2012 556	2012 645
2013 1 085	2013 492	2013 590
2014 1 068	2014 473	2014 592

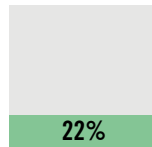
LANDSTINGET
 2011 5
2012 6
2013 3
2014 3

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE RESPEKTIVE YRKEPROGRAM 2011-2014

Andelen som söker ett yrkesprogram minskade kraftigt i samband med införandet av den nya gymnasieskolan GY11 därefter har minskningen avtagit och planat ut under de senaste åren. Andelen som antogs till yrkesprogram 2010 var 32 procent att jämföras med 22 procent 2014.

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE		YRKE	
2011	75%	2011	25%
2012	77%	2012	23%
2013	78%	2013	22%
2014	78%	2014	22%

		78%
17 181 SÖKANDE		

		22%
4 859 SÖKANDE		

VILKA PROGRAM SÖKER ELEVERNA?

Samhällsvetenskapsprogrammet är det största programmet med drygt 4 500 elever som antogs 2014. Naturvetenskapliga programmet är näst störst och därefter kommer Ekonomiprogrammet med ca 3 500 elever. El- och energiprogrammet är största yrkesprogram med ca 900 elever. Det nationella program som har minst antal elever är Industritekniska programmet med knappt 100 elever.

ANTAGNA 2014

HÖGSKOLEFÖREBERDANDE		YRKES	
PROGRAM	ANTAGNA	PROGRAM	ANTAGNA
TOTALT	16 246	TOTALT	4 526
NATURVETENSKAP	3 980	INDUSTRITEKNISK	97
HUMANISTISKA	204	EL OCH ENERGI	911
EKONOMI	3 504	NATURBRUK	387
SAMHÄLLSVETENSKAP	4 696	HANDEL OCH ADMINISTRATION	399
ESTETISKA	1 769	HOTELL OCH TURISM	195
TEKNIK	1 928	BARN OCH FRITID	398
INTERNATIONAL BACCALAUREATE	165	VVS OCH FASTIGHET	226
		BYGG OCH ANLÄGGNING	440
		VÅRD OCH OMSORG	325
		RESTAURANG OCH LIVSMEDEL	333
		FORDON OCH TRANSPORT	420
		HANTVERK	395

VAR SÖKER OCH GÅR ELEVERNA 2011-2014

KOMMUNALA		FRISTÅENDE		LANDSTINGET	
	2011 13 170		2011 8 948		2011 52
	2012 12 864		2012 8 015		2012 63
	2013 12 288		2013 8 097		2013 35
	2014 12 412		2014 8 566		2014 34

FÖRÄNDRINGAR I ANTAGNING 2011-2014

När det gäller antalet antagna till Högskoleförberedande program så kan vi se vissa förändringar i elevernas sökmönster sedan införandet av nya gymnasieskolan 2011. Trots att elevantalet har minskat med ca 15 procent under perioden så är antalet antagna till högskoleförberedande program i princip konstant. Den stora minskningen har skett på Yrkesprogrammen.

Ekonomiprogrammet är det program som ökat mest med drygt 20 procent. Även Teknikprogrammet har ökat med drygt 10 procent under perioden. Övriga program har minskat något förutom Humanistiska programmet som minskat med 35 procent. Av yrkesprogrammen är det Bygg- och anläggningsprogrammet som står för den största minskningen på 40 procent. Hantverksprogrammet och Hotell- och turismprogrammet har också minskat med drygt 25 procent.

Vård- och omsorgsprogrammet och Fordons- och transportprogrammet har ökat under perioden med knappt 10 procent. Kraftigaste ökningen har skett på Industritekniskprogrammet. Orsaken är tillkomsten av Mälardalens gymnasium som i princip fördubblade antalet platser.

2014 **16 246**
2011-2014 **-2%**

2014 **4 526**
2011-2014 **-14%**

	HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE	2014	2011-2014
	SAMHÄLLSVETENSKAP	4 696	-8%
	NATURVETENSKAP	3 980	-5%
	EKONOMI	3 504	22%
	TEKNIK	1 928	12%
	ESTETISKA	1 769	-17%
	HUMANISTISKA	204	-35%
	INTERNATIONAL BACCALAUREATE	165	-5%

	YRKES	2014	2011-2014
	EL OCH ENERGI	911	-13%
	BYGG OCH ANLÄGGNING	440	-40%
	FORDON OCH TRANSPORT	420	8%
	HANDEL OCH ADMINISTRATION	399	-5%
	HANTVERK	395	-28%
	BARN OCH FRITID	398	4%
	NATURBRUK	387	5%
	RESTAURANG OCH LIVSMEDEL	333	-14%
	VÅRD OCH OMSORG	325	7%
	VVS OCH FASTIGHET	226	-12%
	HOTELL OCH TURISM	195	-27%
	INDUSTRITEKNISK	97	76%

VAR GÅR ELEVERNA?

2010 tecknades ett nytt samverkansavtal som för första gången möjliggjorde att alla elever inom samverkansområdet kunde söka och mottas på lika villkort till samtliga skolor.

Tabellen nedan visar förändringen i procent av andel förstahandssökande till samtliga nationella program folkbokförda i Stockholms län hos respektive huvudman. Med egna kommunen menas kommunal gymnasieskola belägen in den egna kommunen, med annan kommun menas kommunal gymnasieskola belägen i annan kommun och med fristående menas fristående gymnasieskola oavsett var den är belägen.

Det har varit en tydlig trend att eleverna i allt högre utsträckning söker en gymnasieskola utanför hemkommunen. Störst är ökningen till annan kommuns kommunala gymnasieskola. Andelen elever som söker en fristående gymnasieskola har också ökat under perioden om än att ökningen planat ut de senaste åren.

FÖRSTAHANDSSÖKANDE TILL SAMTLIGA NATIONELLA PROGRAM PER HUVUDMAN 2011-2014

EGNA KOMMUNEN			ANNAN KOMMUN		
	2011	37%		2011	24%
	2012	37%		2012	26%
	2013	35%		2013	27%
	2014	34%		2014	28%
FRISTÅENDE			UTANFÖR LÅNET		
	2011	38%		2011	1%
	2012	36%		2012	1%
	2013	37%		2013	1%
	2014	37%		2014	1%

ANTAGNA PÅ FÖRSTAHANDSVAL 2011-2014

Många elever har som mål att komma in på ett särskilt program och söker programmet på flera olika skolor. För andra är skolan viktigare än själva valet av program. Dessa söker olika program/inriktning men vid samma skola.

Här utgår vi från hur många elever som blivit antagna vid sitt första sökalternativ i sin ansökan till gymnasiet. Andelen som kommer in på sitt förstahandsval har minskat något under perioden.

TOTALT			KOMMUNALA			FRISTÅENDE		
	2011			2011	77%		2011	74%
	2012			2012	76%		2012	73%
	2013	75%		2013	77%		2013	72%
	2014	72%		2014	74%		2014	69%

HUR MÅNGA OLIKA SKOLOR FINNS DET INOM SAMVERKANSOMRÅDET 2011-2014

Antalet skolor, såväl kommunala som fristående, i samverkansområdet har minskat något sedan 2011.

TOTALT			KOMMUNALA			FRISTÅENDE		
	2011	192		2011	67		2011	124
	2012	187		2012	66		2012	120
	2013	184		2013	64		2013	119
	2014	176		2014	60		2014	115
LANDSTINGET								
	2011	1						
	2012	1						
	2013	1						
	2014	1						

ANTAL ANMÄLDA PLATSER HOS RESPEKTIVE HUVUDMAN 2011-2014

Antalet elever har minskat under perioden och huvudmännen har anpassat sitt utbud därefter. Det gör att antalet anmälda platser har minskat.

Jämför vi antalet anmälda platser med antalet antagna till nationella program så kan vi se att det finns överkapacitet. Antalet platser är fler än antalet antagna elever.

TOTALT			KOMMUNALA			FRISTÅENDE		
	2011	27 669		2011	15 219		2011	12 355
	2012	26 056		2012	14 825		2012	11 135
	2013	24 798		2013	13 792		2013	10 926
	2014	25 025		2014	13 763		2014	11 197
LANDSTINGET								
	2011	95						
	2012	96						
	2013	80						
	2014	65						

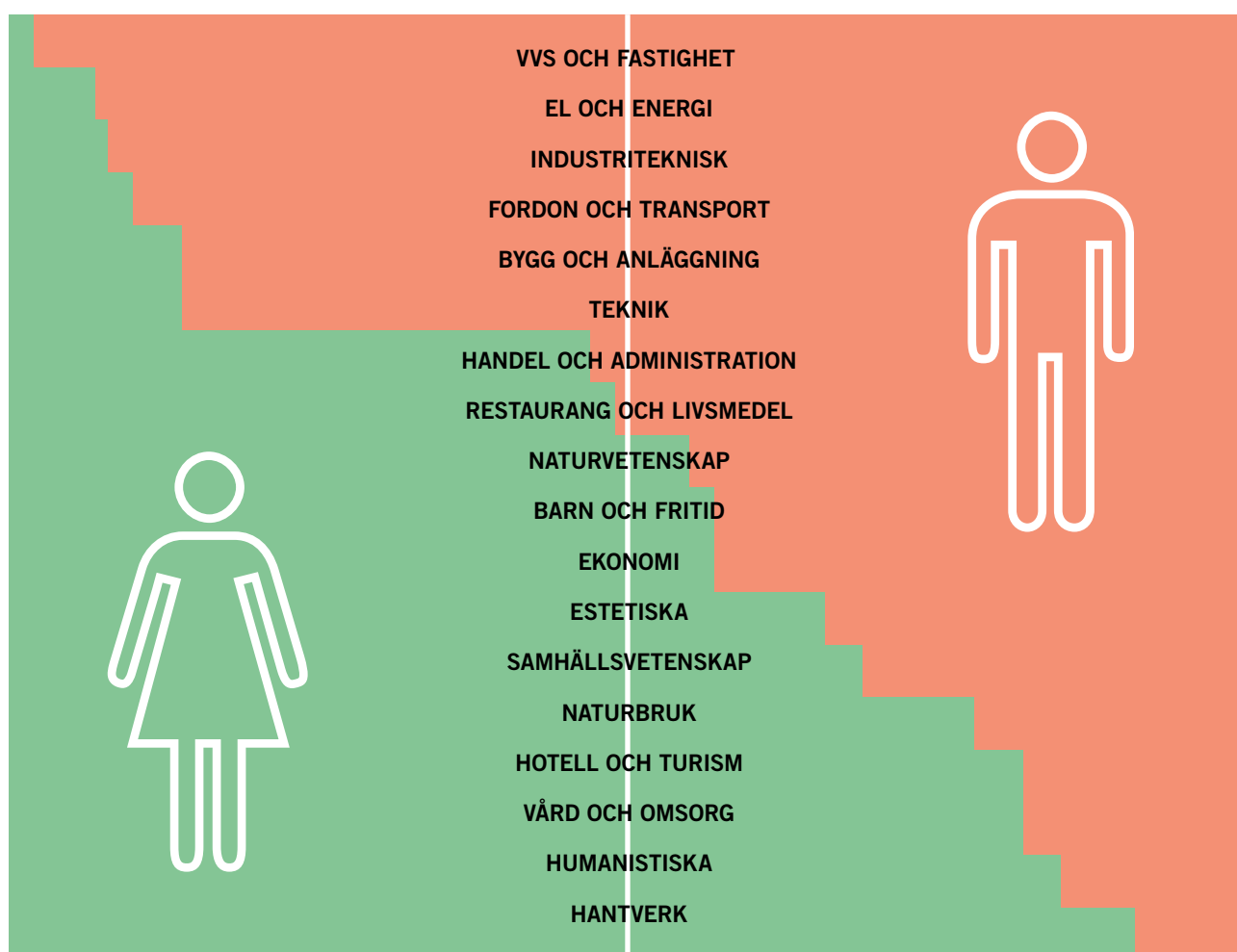
VILKA PROGRAM SÖKER TJEJER OCH KILLAR?

Kvinnor utgör 52 procent och män 48 procent av det totala antalet förstahandssökande till de nationella programmen.

Naturvetenskapliga programmet och det Ekonomiska programmet har en i det närmaste jämn könsfördelning. De högskoleförberedande programmen som har kvinnodominans är Humanistiska programmet, Estetiska programmet samt Samhällsvetenskapliga programmet. Det Tekniska programmet är det enda mansdominerade högskoleförberedande programmet.

Till tre av yrkesprogrammen söker sig kvinnor och män i nästan samma utsträckning; Barn- och fritidsprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet och Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Fyra yrkesprogram är kvinnodominerade; Hantverksprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet, Hotell och turismprogrammet och Naturbruksprogrammet. Bygg- och anläggningsprogrammet, Industritekniska programmet, Fordons- och transportprogrammet, El- och energiprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet är mansdominerande.

ANDEL TJEJER OCH KILLAR PÅ RESPEKTIVE PROGRAM

Obehöriga

OBEHÖRIGA ELEVER 2011-2014

Andelen obehöriga till gymnasieskolans nationella program har legat konstant under perioden. Andelen som är behörig till ett nationellt program är 85 procent. Andelen som är behöriga till samtliga nationella program är 76 procent. Antagning och placering vid Introduktionsprogram, av elever som är obehöriga till nationella program, pågår vidare efter slutantagningen ända till terminsstart.

ETT NATIONELLT PROGRAM			SAMTLIGA NATIONELLA PROGRAM		
	2011	14%		2011	25%
	2012	15%		2012	25%
	2013	15%		2013	25%
	2014	15%		2014	24%

Skolverkets statistik för andelen behöriga redovisas på skolkommun. Resultatet på skolkommunsnivå visar på en variation mellan 78 – 99 procent i andelen behöriga i regionen.

INTRODUKTIONSPROGRAM

Introduktionsprogrammen vänder sig till de elever som inte uppnått behörighet till nationella program i gymnasieskolan. Benämningen introduktionsprogram signalerar att utbildningen inom dessa program syftar till förberedelser, eller introduktion, till annan gymnasial utbildning eller till arbetsmarknaden. Introduktionsprogrammen är preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintrouktion.

Eleverna kan inte få en examen från ett introduktionsprogram. Däremot får de ett gymnasieintyg på den genomförda utbildningen. En annan möjlighet för elever som inte är behöriga till nationella program är att gå kvar i grundskolan för att uppnå behörigheten. Eleven har rätt att gå kvar i grundskolan under två år för att på så sätt slutföra utbildningen.

Syftet med **preparandutbildning** är att elever som har fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet.

Syftet med **programinriktat individuellt val** är att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet.

Syftet med **yrkesintroduktion** är att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram.

Syftet med **individuellt alternativ** är att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden.

Syftet med **språkintrouktion** är att ge ungdomar som nyligen anlänt till Sverige en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Skolhuvudmannen får avgöra vad som menas med "nyligen anlänt". Enbart det faktum att en elev har invandrat bör emellertid inte ligga till grund för ett erbjudande om språkintrouktion (källa Skolverket).

ANTAGNA VID INTRODUKTIONSPROGRAM 2012-2014

Många av de sökande som är obehöriga till nationella program och som har sökt ett introduktionsprogram har blivit antagna till eller placerade i ett introduktionsprogram vid slutantagningen. De flesta kommunerna kallar dels elever som är obehöriga till nationella program dels de som är behöriga men som vid terminsstart ännu inte har antagits någonstans till vägledningssamtal vid terminsstart.

Observera att all antagning till introduktionsprogrammen inte sker via Gymnasieantagningen. Det gäller till exempel elever som går Språkinledning. 700 elever har antagits vid slutantagningen men antalet elever är i oktober dubbelt så många (1 400 elever) som vid terminsstart.

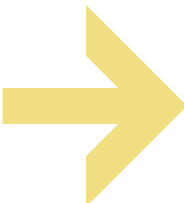

TOTALT		PROGRAM	2012	2013	2014
	2012	 YRKESINTRODUKTION	636	524	599
	2013	 PROGRAMINRIKTAT INDIVIDUELLT VAL	555	511	489
	2014	 PREPARANDUTBILDNING	269	324	320
		 INDIVIDUELLT ALTERNATIV	350	421	471
		 SPRÅKINTRODUKTION	618	593	705

Gymnasiesärskola

Särskoleelever kan förutom att söka till Sär-gymnasieskolans program också söka till introduktionsprogrammen Yrkesintroduktion och Individuellt alternativ. Det görs en individuell bedömning huruvida eleven har förutsättningar att klara utbildningen vid sådant introduktionsprogram.

En ny gymnasieskola infördes från och med HT 2013. Till gymnasiesärskolan har antagning gjorts för ungdomar med utvecklingsstörning. Sökande som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan ska erbjudas de nio nationella gymnasiesärskoleprogrammen. Det individuella programmet erbjuds de elever som hemkommunen bedömer inte kan kunna fullfölja ett nationellt program inom gymnasiesärskolan.

SÖKANDE FÖRSTAHANDSVAL 2011-2014

TOTALT		PROGRAM	2013	2014
	2013	 ADMINISTRATION, HANDEL OCH VARUHANTERING	16	21
	2014	 ESTETISKA VERKSAMHETER	20	20
		 HOTELL, RESTAUARANG OCH BAGERI	21	19
		 FASTIGHET, ANLÄGGNING OCH BYGGNATION	13	15
		 SKOG, MARK OCH DJUR	17	14
		 HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG	16	14
		 SAMHÄLLE, NATUR OCH SPRÅK	9	14
		 HANTVERK OCH PRODUKTION	7	8
		 FORDONSVÅRD OCH GODSHANTERING	8	5
		 INDIVIDUELLA PROGRAMMET	120	114

Reflektionsfrågor

Vad kan vi göra för att öka andelen behöriga?

Kan, och vill vi, öka andelen som söker och antas till ett yrkesprogram?

Vilka möjligheter har vi att påverka elevers attityder till olika program och yrken?

Studie- och yrkesvägledares roll?

Är det önskvärt att påverka elevers geografiska rörelsemönster inom regionen?

Vilka stannar i sin hemkommun och vilka söker sig till annan kommun?

Går det att se mönster?

MER INFORMATION

Ytterligare siffror, statistik, rapporter och information finns på gyantagningen.se

2. Under skoltiden

Vårt gemensamma utbud

En viktig utgångspunkt för samarbetet inom den gemensamma gymnasieregionen är att eleverna i Stockholmsregionen ska få tillgång till ett brett gymnasieutbud.

Det finns idag 18 nationella program med olika inriktningar inom gymnasieskolan. 6 av programmen är högskoleförberedande och 12 av dem är yrkesprogram. Inom programmen finns förutom 60 nationella inriktningar även särskilda varianter och inom yrkesprogrammen finns möjlighet till att gå lärlingsutbildning.

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE: 6 PROGRAM MED 19 INRIKTNINGAR

PROGRAM	INRIKTNINGAR
SAMHÄLLSVETENSKAP	BETEENDEVETENSKAP, SAMHÄLLSVETENSKAP, MEDIA – INFORMATION – KOMMUNIKATION
NATURVETENSKAP	NATURVETENSKAP, NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE
EKONOMI	EKONOMI, JURIDIK
TEKNIK	DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING, INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK, TEKNIKVETENSKAP, SAMHÄLLSBYGGANDE OCH MILJÖ
ESTETISKA	BILD OCH FORMGIVNING, DANS, ESTETIK OCH MEDIA, MUSIK, TEATER
HUMANISTISKA	KULTUR, SPRÅK

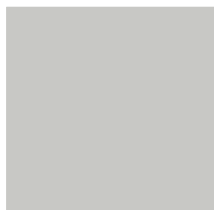
YRKE: 12 PROGRAM MED 41 INRIKTNINGAR

PROGRAM	INRIKTNINGAR
EL OCH ENERGI	DATOR OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK, ELTEKNIK, AUTOMATION, ENERGITEKNIK
BYGG OCH ANLÄGGNING	HUSBYGGNAD, PLÅTSLAGERI, MARK- OCH ANLÄGGNING, MÅLERI, ANLÄGGNINGSFORDON
FORDON OCH TRANSPORT	LASTBIL OCH MOBILA MASKINER, PERSONBIL, TRANSPORT, GODSHANTERING, KAROSSERI OCH LACKERING
HANDEL OCH ADMINISTRATION	HANDEL OCH SERVICE, ADMINISTRATIV SERVICE
HANTVERK	FINSNICKERI, FRISÖR, TEXTIL DESIGN, FLORIST, ÖVRIGA HANTVERK
BARN OCH FRITID	FRITID OCH HÄLSA, PEDAGOGISKT ARBETE, SOCIALT ARBETE
NATURBRUK	DJUR, SKOG, LANTBRUK, TRÄDGÅRD
RESTAURANG OCH LIVSMEDEL	BAGERI OCH KONDITORI, KÖK OCH SERVERING, FÄRSKVAROR DELIKATESSER OCH CATERING
VÅRD OCH OMSORG	INGEN INRIKTNING
VVS OCH FASTIGHET	VVS, FASTIGHET, KYL- OCH VÄRMEPUMPSTEKNIK, VENTILATIONSTEKNIK
HOTELL OCH TURISM	TURISM OCH RESOR, HOTELL OCH KONFERENS
INDUSTRIOTEKNIK	DRIFTSÄKERHET O UNDERHÅLL, PROCESS, SVETSTEKNIK, PRODUKT OCH MASKINTEKNIK

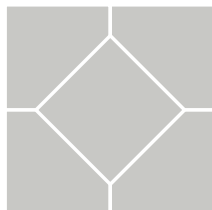
VAR ERBJUDS PROGRAMMEN OCH DESS INRIKTNINGAR

Vi har gjort en genomlysning av var programmen och dess inriktningar erbjuds geografiskt inom regionen inför omvalsperioden till gymnasieskolan 2015. Det innebär att skolorna har gjort vissa justeringar i sitt utbud när de sett resultatet efter första ansökningen till gymnasieskolan.

NÄR VI REDOVISAR VAR PROGRAMMEN OCH DERAS INRIKTNINGAR ERBJUDS PÅ TVÅ NIVÅER

TOTALA UTBUDET

FEM GEOGRAFISKA OMRÅDEN

Utgångspunkten för denna indelning är tidigare kartläggningar som visar att eleverna dels rör sig in mot Stockholm och i viss mån ut från Stockholm. Många elever söker också skolor geografiskt i den delregion som sin hemkommun ligger. Det sker inga större rörelser mellan norra länet och södra länet.

HELA SAMVERKANSOMRÅDET

Inkluderar vi samtliga gymnasieskolor, såväl kommunala som fristående, som ligger geografiskt inom samverkansområdet finns samtliga nationella program och inriktningar att söka.

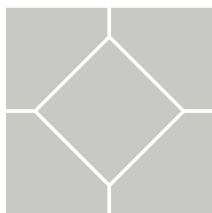
Tre inriktningar finns endast att söka på ett ställe geografiskt i regionen.

De är:

Naturbruk - inriktning trädgård (sydväst)

Fordon- och transport - inriktning godshantering (nordost)

Humanistiska - inriktning kultur (centrum)

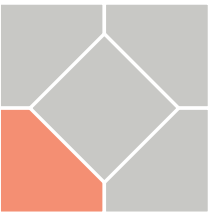
FEM DELGEOGRAFISKA OMRÅDEN

Sökmönstren visar att det dels finns en rörelse in mot centrum och i viss mån ut från centrum samt att eleverna i stor utsträckning söker utbildning vid en skola som ligger geografiskt nära sin hemkommun.

Det gör det intressant att titta på hur utbudet ser ut med utgångspunkt från fem delgeografiska områden som knyter an till resmönster i kollektivtrafiken.

Nedan redovisas vilka program och inriktningar som inte erbjöds i respektive delområde inför omvalsperioden 2015.

OMRÅDE	INRIKTNING	PROGRAM
	PLÅTSLAGERI	BYGG OCH ANLÄGGNING
	AUTOMATION, ENERGITEKNIK	EL- OCH ENERGI
	DANS, MUSIK, TEATER	ESTETISKA PROGRAMMET
	GODSHANTERING, KAROSSERI OCH LACKERING	FORDON- OCH TRANSPORT
	FLORIST	HANTVERKSPROGRAMMET
	TURISM OCH RESOR, HOTELL OCH KONFERENS	HOTELL OCH TURISM
	KULTUR, SPRÅK	HUMANISTISKA PROGRAMMET
	DRIFTSÅKERHET O UNDERHÅLL, PROCESS, SVETSTEKNIK, PRODUKT OCH MASKINTEKNIK	INDUSTRITEKNISKA PROGRAMMET
	DJUR, SKOG, LANTBRUK, TRÄDGÅRD	NATURBRUKSPROGRAMMET
	FÄRSKVAROR DELIKATESSER OCH CATERING	RESTAURANG OCH LIVSMEDEL
	SAMHÄLLSBYGGANDE OCH MILJÖ	TEKNIKPROGRAMMET
	FASTIGHET, KYL- OCH VÄRMEPUMPSTEKNIK, VENTILATIONSTEKNIK	VVS- OCH FASTIGHETSPROGRAMMET
OMRÅDE	INRIKTNING	PROGRAM
	PLÅTSLAGERI	BYGG OCH ANLÄGGNING
	SOCIALT ARBETE	BARN OCH FRITID
	FINSNICKERI, TEXTIL DESIGN, ÖVRIGA HANTVERK, FLORIST	HANTVERKSPROGRAMMET
	KULTUR	HUMANISTISKA PROGRAMMET
	SVETSTEKNIK	INDUSTRITEKNISKA PROGRAMMET
	TRÄDGÅRD	NATURBRUKSPROGRAMMET
	BAGERI & KONDITORI, FÄRSKVAROR DELIKATESSER OCH CATERING	RESTAURANG OCH LIVSMEDEL

OMRÅDE	INRIKTNING	PROGRAM
	ANLÄGGNINGSFORDON	BYGG OCH ANLÄGGNING
	SOCIALT ARBETE	BARN OCH FRITID
	ENERGITEKNIK	EL- OCH ENERGI
	GODSHANTERING, KAROSSERI OCH LACKERING	FORDON- OCH TRANSPORT
	ADMINISTRATIV SERVICE	HANDEL OCH ADMINISTRATION
	ÖVRIGA HANTVERK	HANTVERKSPROGRAMMET
	PROCESS, SVETSTEKNIK, PRODUKT OCH MASKINTEKNIK	INDUSTRIOTEKNISKA PROGRAMMET
	LANTBRUK, TRÄDGÅRD	NATURBRUKSPROGRAMMET
	FÄRSKVAROR DELIKATESSER OCH CATERING	RESTAURANG OCH LIVSMEDEL
		SOCIALT ARBETE
AUTOMATION		EL- OCH ENERGI
DANS		ESTETISKA PROGRAMMET
GODSHANTERING		FORDON- OCH TRANSPORT
FINSNICKERI, FLORIST		HANTVERKSPROGRAMMET
KULTUR, SPRÅK		HUMANISTISKA PROGRAMMET
DRIFTSÄKERHET O UNDERHÅLL, PROCESS, PRODUKT OCH MASKINTEKNIK		INDUSTRIOTEKNISKA PROGRAMMET
SKOG, TRÄDGÅRD		NATURBRUKSPROGRAMMET
BAGERI & KONDITORI		RESTAURANG OCH LIVSMEDEL
VENTILATIONSTEKNIK		VVS- OCH FASTIGHETSPROGRAMMET
	ANLÄGGNINGSFORDON	BYGG OCH ANLÄGGNING
	ENERGITEKNIK	EL- OCH ENERGI
	LASTBIL OCH MOBILA MASKINER, TRANSPORT, GODSHANTERING	FORDON- OCH TRANSPORT
	TEXTIL DESIGN	HANTVERKSPROGRAMMET
	TURISM OCH RESOR, HOTELL OCH KONFERENS	HOTELL OCH TURISM
	KULTUR	HUMANISTISKA PROGRAMMET
	DRIFTSÄKERHET O UNDERHÅLL, PROCESS	INDUSTRIOTEKNISKA PROGRAMMET
	SKOG	NATURBRUKSPROGRAMMET
	FASTIGHET, KYL- OCH VÄRMEPUMPSTEKNIK, VENTILATIONSTEKNIK	VVS- OCH FASTIGHETSPROGRAMMET

YRKESPROGRAMMEN

Gymnasiereformen 2011 hade flera syften där ett var att de nya yrkesprogrammen i högre grad än de tidigare yrkesförberedande programmen ska förbereda eleverna för arbetsmarknaden.

Yrkesprogrammen har generellt färre elever än de högskoleförberedande programmen och flertalet inriktningar per program. Flera program/inriktningar kräver större investeringar för att starta och driva. Det gör att de många gånger upplevs svårare att dimensionera.

För att kunna erbjuda eleverna ett brett utbud och skapa bra förutsättningar för utbildningsanordnare krävs en fördjupad dialog mellan huvudmännen. Här bör hänsyn också tas till arbetsmarknadens behov och efterfrågan inom respektive yrke som knyter an till yrkesprogrammen. KSL gör nu en kartläggning av varje yrkesprogram som kommer att vara färdig efter sommaren.

VVS- och fastighetsprogrammet får utgöra ett första exempel på det kartläggningsarbete som nu pågår. Underlaget baseras på uppgifter från UEDB och Antagningsdatabasen samt underlag från Arbetsförmedlingen avseende konkurrensen på arbetsmarknaden.

EXEMPEL: VVS- OCH FASTIGHETSPROGRAMMET

Programmet har fyra nationella inriktningar; fastighetsteknik, ventilationsteknik, kyl- och värmepumpsteknik samt VVS-teknik. Det är mansdominerat, drygt 600 killar och knappt 20 tjejer. Cirka 220 elever går ut programmet per år.

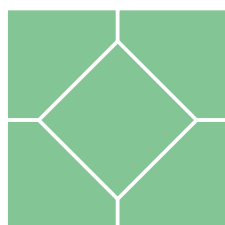
Antalet elever per inriktning ojämnt fördelat. Det går ett fåtal elever på de tre inriktningarna fastighetsteknik, ventilationsteknik och kyl- och värmepumpsteknik (färre än 20 elever per inriktning). De allra flesta elever går VVS-inriktningen.

Programmet erbjuds geografiskt i 11 av samverkansrådets 27 kommuner vid totalt 17 skolor, 5 kommunala och 12 fristående.

Sammantaget ser den geografiska spridningen bra ut. Tittar vi på var de olika inriktningarna erbjuds så blir bilden en annan. I tabellen redovisas var respektive inriktning erbjuds geografiskt i regionen.

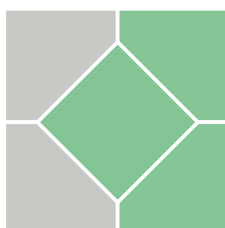
GEOGRAFISK SPRIDNING

OMRÅDE	INRIKTNING
--------	------------

VVS

OMRÅDE	INRIKTNING
--------	------------

FASTIGHET

KYL- OCH VÄRMEPUMPSTEKNIK

OMRÅDE	INRIKTNING
--------	------------

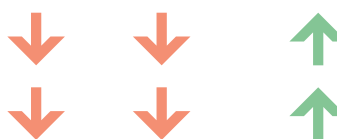
VENTILATIONSTEKNIK

UTBUD OCH EFTERFRÅGAN

ELEVER	UTBUD	EFTERFRÅGAN	BEDÖMNING
--------	-------	-------------	-----------

ELEVER	UTBUD	EFTERFRÅGAN	BEDÖMNING
--------	-------	-------------	-----------

ELEVER	UTBUD	EFTERFRÅGAN	BEDÖMNING
--------	-------	-------------	-----------

Arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens inom respektive inriktning visar att såväl fastighetstekniker, kyl- och värmepumpstekniker och ventilationstekniker är efterfrågade. De är samtliga bristyrken och elever med examen från programmet har god chans att få arbete efter avslutad utbildning. Även inom VVS-branschen är konkurrensen om jobben liten.

Sätter vi samman de tre parametrarna antal elever, gymnasieutbudet och arbetsmarknadens efterfrågan får vi en bild som kan utgöra underlag för bedömningar om behov av åtgärder/insatser på såväl regional, delregional som lokal nivå (se ovan). Här har de regionala programråden en viktig roll i att bidra med sin kunskap för att adekvata bedömningar ska göras inom respektive område.

Även kunskap om utbud och andel elever inom vuxenutbildningen och andra utbildningsformer samt mekanismer inom respektive yrke bör finnas med inför en slutlig bedömning om behov av eventuella insatser eller aktiviteter.

Vad händer under gymnasietiden?

Andelen elever som byter program och/eller skola är som störst under det första året på gymnasiet. Därefter minskar andelen succesivt mellan årskurserna. När vi tittar på hur många som byter program och/eller skola varje månad under läsåret så sker flest byten precis i början på terminen, efter första terminen och under sommaren inför nästa läsår. För de elever som byter program sent innebär det oftast att de börjar årskurs 1 igen ett år senare.

BYTE AV PROGRAM

TOTALT				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	9,5%	3,6%	1,5%	

FRÅN NATIONELLA PROGRAM				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	7,7%	2,3%	1,0%	

FRÅN INTRODUKTIONSPROGRAM				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	1,8%	1,3%	0,5%	

BYTE AV SKOLA

TOTALT				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	16,7%	9,0%	5,7%	

FRÅN NATIONELLA PROGRAM				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	14,2%	8,0%	5,4%	

FRÅN INTRODUKTIONSPROGRAM				
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	
2014	2,5%	1,0%	0,3%	

När vi sedan tittar på från vilket program, till vilket program en elev byter till så kan det vara en stor spridning mellan olika program. Vi kan ta ett exempel. 398 elever började Fordon- och transportprogrammet höstterminen 2013. Under det första läsåret bytte 37 elever program. Vilka program bytte de då till? Till Bygg- och anläggning, Barn- och fritid, El- och energi, Handel- och administration, Hotell- och turism, Hantverk, Naturbruk, Restaurang- och livsmedel, Teknikprogrammet samt Vård- och omsorgsprogrammet.

Exemplet visar på att det för många ungdomar är en utmaning veta vad de ska välja och att det första valet inte alltid känns rätt. Innebär ett programbyte att en elev hamnar på rätt program och går klart gymnasiet så är det många gånger viktigare även om det för vissa innebär ett fjärde år på gymnasiet.

STUDIEUPPEHÅLL, AVBROTT ELLER FLYTTAT

Andelen elever i årskurs 1 som gör ett studieuppehåll, avbrott eller flyttar från samverkansområdet under sin tid på gymnasiet var 9 procent för läsåret 2013/2014. Här kan vi i Skolverkets statistik se att det är en stor variation mellan länets kommuner mellan 1 till 10 procent.

HUR MÅNGA GÅR MER ÄN TRE ÅR?

Tre år är den förväntade studietiden en elev behöver för att genomföra gymnasiet.

Trots det visar statistiken att det är många elever som inte går klart gymnasiet inom tre år. Det kan finnas flera orsaker till detta. Om en elev byter program sent under det första läsåret innebär det många gånger att eleven får börja om i årskurs ett och kommer då att gå minst fyra år i gymnasiet.

I UEDB finns det möjlighet att registrera elever på årskurs 4, de som går ett fjärde år på ett nationellt program. I oktober 2013 var drygt 700 elever registrerade på årskurs 4 och vid samma tillfälle ett år senare var drygt 600 elever registrerade på årskurs 4. Vi vet dock att dessa siffror inte ger en rättvisande bild då huvudmännen idag registrerar på olika sätt. Vissa registrerar om eleverna på årskurs 3 i stället för årskurs 4 och dessa elever saknas därmed i statistiken.

Enhetlig registrering är ett viktigt utvecklingsområde för att få ett korrekt kunskapsunderlag för bedömningar om behov av utveckling och insatser.

HUR STOR ANDEL SLUTFÖR INTE GYMNASIESKOLAN OCH BLIR AKTUELLA FÖR KOMMUNERNAS AKTIVITETSANSVAR?

Vid årsskiftet utökades kommunernas ansvar för ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller inte har avslutat gymnasieskolan, det så kallade Kommunala aktivitetsansvaret.

I samband med lagändringen så har kommunerna en skyldighet att registrera dessa elever och SCB har i uppgift att samla in uppgifterna halvårsvis. Utveckling av UEDB pågår för att underlätta för kommunerna att kunna registrera dessa uppgifter och få kunskapsunderlag på regional och kommunal nivå.

Redan idag går det att i UEDB se antalet ungdomar som är aktuella för aktivitetsansvaret. Däremot arbetar kommunerna just nu olika med registrering, uppföljning och insatser vilket gör att det inte går att ge en regional bild över orsakerna till att dessa ungdomar inte längre finns i gymnasieskolan. Något som kommer att vara möjligt under hösten.

- 5 060 ungdomar är aktuella för kommunernas aktivitetsansvar i april 2015

JÄMFÖR GYMNASIESKOLOR – VAD TYCKER ELEVERNA I ÅK 2?

Varje år genomförs en enkät i årskurs 2 på gymnasiet där eleverna får svara på frågor kring trivsel, trygghet och lärande på programnivå, enkäten utgår från läroplanens målområden och mäter elevernas upplevelse av sin utbildning.

Denna sammanställning kan blivande gymnasieelever ta del av inför sitt val av utbildning och skola. Kvalitetskriterierna är även ett stöd för kommunerna i vägledningen till elever som gör sitt gymnasieval.

Insamling av enkätsvaren och presentationen av dessa sker via Gymnasieantagningen och presenteras i Jämför gymnasieskolor på Gymnasieantagningens hemsida, www.gyantagningen.se

Reflektionsfrågor

Hur säkerställer vi ett brett utbud inom rimligt avstånd för våra gymnasieelever?
Vad menar vi med tillgänglighet och vad är rimligt avstånd?

Finns det inriktningar som riskerar att inte starta på grund av för litet elevunderlag?

Vilka huvudmän planerar att utöka sin verksamhet?
Program? Inriktning? Ny skola?

Samverkan mellan gymnasiala yrkesprogram och vuxenutbildningen?

Finns behov av ökad samverkan kring Introduktionsprogrammen?

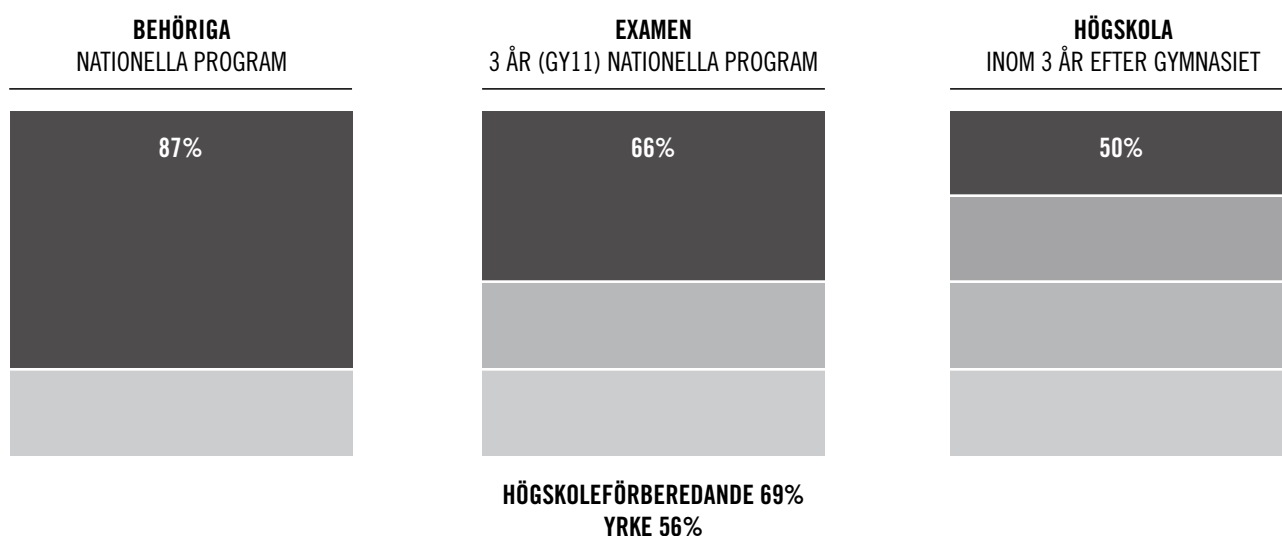
Gymnasiesärskolan – dags för samverkansavtal?

3. Går ut

Elevernas resultat

Det finns idag två typer av examen, yrkesexamen och högskoleförberedande examen.

För att bli behörig sökande till universitet eller högskola krävs en grundläggande behörighet. De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har i och med denna också uppnått grundläggande behörighet. Detta gäller inte för de elever som har fått en yrkesexamen, men möjligheten finns för yrkeselever att läsa in kurser som krävs för en grundläggande behörighet. Det är en viktig skillnad i GY 2011 jämfört med den tidigare gymnasieskolan, där elever på yrkes- och högskoleförberedande utbildningar läste samma kärnämneskurser som gav grundläggande behörighet.

HUR STOR ANDEL TAR GYMNASIEEXAMEN INOM 3 ÅR?

I juni 2014 gick den första kullen elever ut som började i den nya gymnasieskolan 2011. Statistik från Skolverket visar att andelen gymnasieelever som fick en yrkesexamen är lägre än andelen elever som fick slutbetyg från ett yrkesförberedande program i den gamla gymnasieskolan.

Av de ungdomar som började en yrkesutbildning i GY 2011 tog 66 procent yrkesexamen våren 2014 efter tre års studier. Motsvarande siffra för Stockholms län är 56 procent, 10 procentenheter lägre än riksgenomsnittet. I den tidigare ungdomskullen, som startade hösten 2010, fick 74 procent ett slutbetyg från yrkesförberedande program. Slutbetyg i den gamla gymnasieskolan och yrkesexamen i den nya gymnasieskolan är dock inte direkt jämförbara.

Av de elever som började ett högskoleförberedande program i gymnasiet 2011 är det 74 procent som fått examen 2014 och genomfört gymnasiet på 3 år. Motsvarande siffra för Stockholms län är något lägre, knappt 70 procent.

Kvinnor uppnår i högre utsträckning examen inom tre år än män (källa Skolverket).

KRAV

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE

ELEVEN SKA HA BETYG PÅ:

EN UTBILDNING SOM OMFATTAR 2500 POÄNG,
VARAV GODKÄNDA BETYG I 2250 POÄNG.

I DE GODKÄNDA BETYGEN SKA FÖLJANDE KURSER INGÅ:

SVENSKA ELLER SVENSKA SOM ANDRASPRÅK 1.
ENGELSKA 5
MATEMATIK 1
GODKÄNT GYMNASIEARBETE
PROGRAMGEMENSAMMA KURSER OM 400 POÄNG

YRKE

ELEVEN SKA HA BETYG PÅ:

EN UTBILDNING SOM OMFATTAR 2500 POÄNG,
VARAV GODKÄNDA BETYG I 2250 POÄNG.

I DE GODKÄNDA BETYGEN SKA FÖLJANDE KURSER INGÅ:

SVENSKA ELLER SVENSKA SOM ANDRASPRÅK 1, 2 OCH 3
ENGELSKA 5 OCH 6
MATEMATIK 1
GODKÄNT GYMNASIEARBETE

ANDEL MED EXAMEN INOM TRE ÅR

I tabellen nedan redovisas resultaten för de elever, folkbokförda i Stockholms län, som startade nya gymnasieskolan hösten 2011 och som tagit examen inom tre år, vårterminen 2014.

GYMNASIESKOLAN STARTADE 23 551 EXAMEN 59,0%
NATIONELLA PROGRAM STARTADE 20 791 EXAMEN 66,4%

HÖGSKOLEFÖREBERDANDE

PROGRAM	STARTADE	EXAMEN
TOTALT	16 431	69,2%
NATURVETENSKAP	4 181	75,6%
HUMANISTISKA	308	74,0%
EKONOMI	2 846	72,2%
SAMHÄLLSVETENSKAP	5 136	67,7%
ESTETISKA	2 078	64,8%
TEKNIK	1 636	60,5%
INTERNATIONAL BACCALAUREATE	246	47,2%

YRKE

PROGRAM	STARTADE	EXAMEN
TOTALT	4 360	56,0%
INDUSTRIOTEKNISK	36	61,6%
EL OCH ENERGI	908	59,6%
NATURBRUK	337	59,6%
HANDEL OCH ADMINISTRATION	343	58,0%
HOTELL OCH TURISM	208	58,2%
BARN OCH FRITID	329	56,8%
VVS OCH FASTIGHET	234	55,1%
BYGG OCH ANLÄGGNING	570	55,1%
VÅRD OCH OMSORG	221	54,8%
RESTAURANG OCH LIVSMEDEL	332	53,3%
FORDON OCH TRANSPORT	265	51,7%
HANTVERK	519	50,5%

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET PÅ YRKESPROGRAM

Det är möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet för att söka till universitet och högskola. Av de elever som började ett yrkesprogram GY 2011 och som tagit examen inom tre år är det 29 procent som våren 2014 har lämnat skolan med grundläggande behörighet (i riket). Generellt kan man säga att mer än var tredje yrkeselev valt att läsa in en grundläggande behörighet (källa Skolverket).

EXAMEN INOM TRE ÅR, FÖRÄLDRARS UTBILDNINGSNIVÅ OCH UTLÄNDSK BAKGRUND

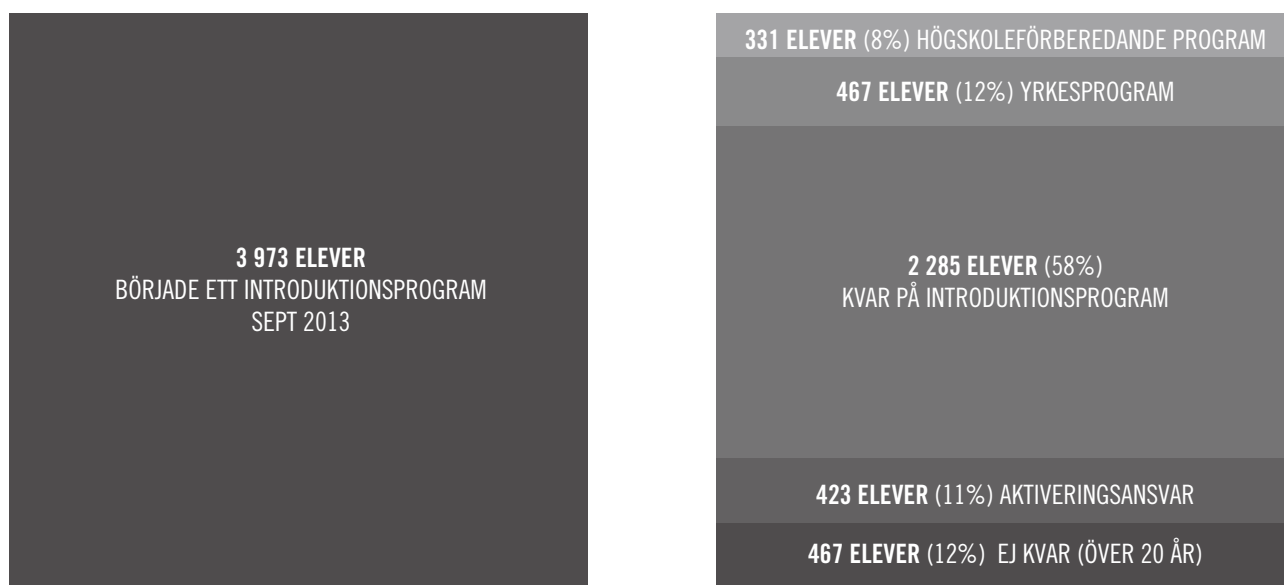
Det finns ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas utbildningsnivå. Elever som har föräldrar med hög utbildningsnivå genomför oftare gymnasiestudierna med examen jämfört med andra elever. Siffror från Skolverket (riket) visar att av de elever som började gymnasieskolan hösten 2011 fick 73 procent av dem vars föräldrar hade eftergymnasial utbildning examen inom tre år. Motsvarande siffra för elever med föräldrar med gymnasial utbildning är 60 procent och för elever med föräldrar med förgymnasial utbildning 34 procent. Elever med svensk bakgrund når examen på tre år i större utsträckning (69 procent) än elever med utländsk bakgrund (43 procent).

ELEVER SOM BÖRJAR INTRODUKTIONSPROGRAM – VAD HAR HÄNT ETT ÅR SENARE?

Vi har följt upp de elever som började ett Introduktionsprogram hösten 2013 för att se var de är placerade ett år senare i oktober 2014.

Knappt 4 000 elever började ett Introduktionsprogram i årskurs 1 (sep 2013). Ett år senare så är knappt 60 procent kvar på ett introduktionsprogram, 20 procent har gått vidare in på ett nationellt program (12 procent på ett Yrkesprogram och 8 procent på ett högskoleförberedande program). Drygt 10 procent finns inte kvar i gymnasieskolan men är aktuella för kommunernas aktivitetsansvar. Ungefär lika många finns inte längre kvar i Ungdoms- och elevdatabasen. Orsak till detta kan till exempel vara att personen har flyttat till en kommun utanför samverkansområdet eller blivit äldre än 20 år och inte längre är aktuell för det kommunala aktivitetsansvaret.

ANTAL SOM GÅR VIDARE

HUR MÅNGA GÅR VIDARE TILL HÖGSKOLAN EFTER AVSLUTAD GYMNASIEUTBILDNING?

I Stockholms län har andelen av de som gått vidare till högskolan efter avslutad gymnasieutbildning legat på ca 50 procent sedan en lång tid tillbaka. Spridningen mellan länets kommuner är dock stor, mellan 33 procent och 69 procent. Observera att det innebär att det är hälften av de som gått klart gymnasieskolan som går vidare efter tre år och inte 50 procent av de som påbörjat en gymnasieutbildning.

Stockholms län har en högre andel som går vidare till högskolan än snittet för riket.

ANDRA VÄGAR VIDARE

Det är viktigt att betona att det finns många vägar vidare efter att en elev avslutat en gymnasieutbildning alternativt inte avslutat sin gymnasieutbildning. Kommunal vuxenutbildning, Folkhögskola, Yrkeshögskola är några alternativ. Internutbildning hos en arbetsgivare kan vara en annan.

Gymnasievalet är viktigt men det är också viktigt sätta gymnasievalet i ett perspektiv genom att visa på möjligheter men också eventuella begränsningar som vissa val kan innebära för eleverna. Här har studie- och yrkesvägledarna en mycket viktig roll och där vi tittar på hur vi kan stötta dem genom att ta fram adekvat underlag inför elevernas valprocess.

Reflektionsfrågor

Hur kan vi öka andelen elever som tar examen inom tre år?

Vad kan vi göra för att öka andelen elever som går över från ett introduktionsprogram till ett nationellt program?

Vad kan vi göra för att öka andelen elever som går vidare till högre utbildning?

Finns behov av ökad samverkan kring insatser för ungdomar som inte avslutat sin gymnasieutbildning och är aktuella för det kommunala aktivitetsansvaret?

? 2020

Det främsta syftet med detta kunskapsunderlag är att ge huvudmännen en gemensam kunskapsbas för planering och ställningstaganden kring det gemensamma gymnasieutbudet på kort och lång sikt.

I denna första rapport så lyfter vi tre perspektiv som påverkar förutsättningarna för gymnasieutbudets utveckling i ett femårsperspektiv. Dels befolkningsutvecklingen som visar på en kraftig ökning av antalet elever under perioden, dels flertalet statliga initiativ som kan komma att påverka framtidens gymnasieutbud. Slutligen gör vi ett första antagande för att stimulera till en dialog kring utbud och dimensionering på lite längre sikt.

Nuläge

Regionen har sedan 2008 haft minskade elevkullar i gymnasieskolan. I år är antalet 16 åringar mycket lågt för att fråna och med nästa år öka kontinuerligt de kommande 10 åren.

Huvudmännen har under perioden succesivt anpassat sitt utbud i takt med att antalet elever minskat. Det finns dock fortfarande fler antal anmälda platser per program än antalet antagna elever. Det gäller för samtliga nationella program. Däremot framträder en annan bild om vi jämför söktrycket mellan olika skolor som erbjuder samma program. Det finns skolor som har långt fler sökande än antalet platser och skolor som har få sökande till sina platser.

Vi kan se förändringar i elevers sökmönster där vissa program har ökat i popularitet och andra har minskat. Ekonomiprogrammet och Teknikprogrammet har tillsammans med Industritekniska programmet ökat mest. Industritekniska programmet är trots detta minsta program med ca 300 elever. Störst nedgång ser vi hos Bygg- och anläggningsprogrammet, Humanistiska programmet, Hantverksprogrammet och Hotell- och turismprogrammet.

Antalet elever som antas på introduktionsprogrammen har ökat något under de senaste åren. Siffrorna är något missvisande för Språkinträdning (för nyanlända elever) där antagning sker kontinuerligt. Tittar på hur många elever som tillkommit mellan slutantagningen till början på höstterminen så har antalet elever fördubblats, från 700 till 1 400 elever.

Utvecklingen sedan 2007 visar att allt fler elever söker en kommunal gymnasieskola i en annan kommun eller en fristående skola. Rörligheten har ökat och ur ett elevperspektiv ger gymnasievalet dig som elev en möjlighet att vidga din vy och byta miljö. För hemkommunen innebär rörligheten att kommunens gymnasieelever finns placerade på många skolor i regionen. Det är inget ovanligt att kommunens elever kan gå i mellan 100-150 olika skolor. För huvudmännen innebär rörligheten att de svarar för att ge gymnasieutbildning av god kvalitet till regionens alla elever.

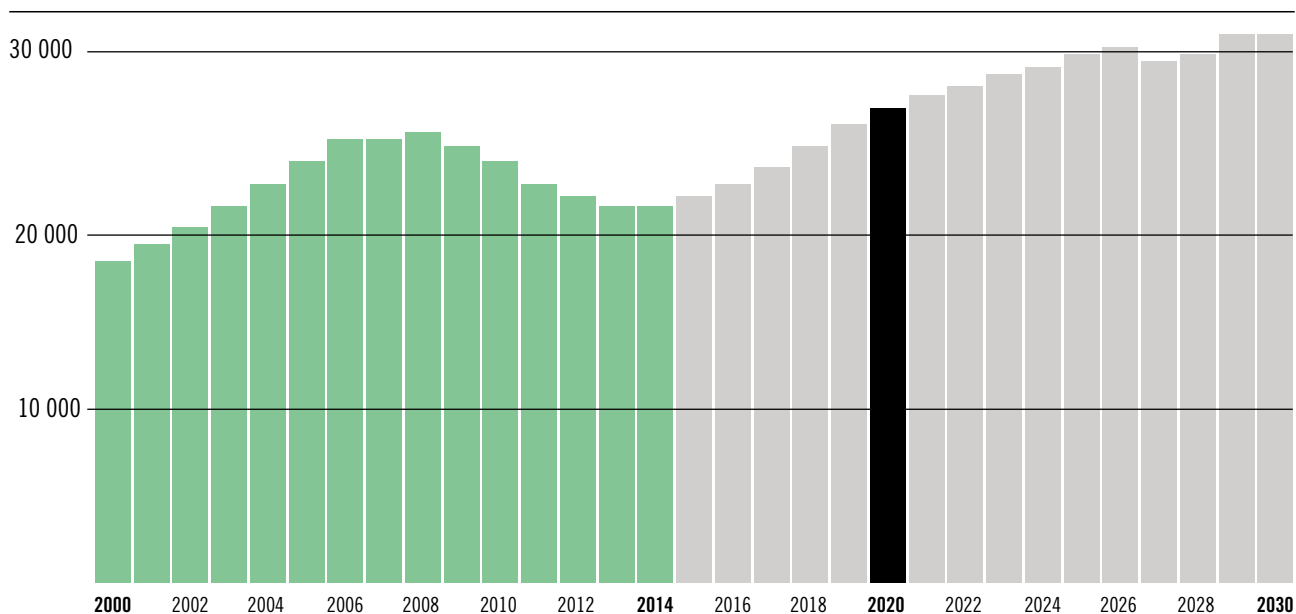
För första gången kan vi nu följa vad som händer under gymnasietiden via Ungdoms- och elevdatabasen. En uppföljning av de elever som började årskurs 1 hösten 2013 visar att ungefär 10 procent bytte program under det första året och andelen elever som bytte gymnasieskola, vissa på grund av programbyte, var drygt 15 procent.

Elevernas möjlighet att söka utbildning och skola på lika villkor i hela regionen har inneburit att kommunerna och huvudmännen i allt högre utsträckning är kopplade till varandra. Alla ansvarar idag för att ge varandras gymnasieungdomar en kvalitativt god gymnasieutbildning. Utbudsplanering är inte längre en egen angelägenhet om tillgängligheten till program och inriktningar ska vara hög i hela regionen.

ANTAL ELEVER ÖKAR

En framskrivning av befolkningsutvecklingen baserad på underlag från SCB ger att antalet 16-åringar i Stockholms län förväntas öka med knappt 30 procent fram till 2020 och med knappt 40 procent fram till 2030.

16-ÅRINGAR 2000-2030

STATLIGA INITIATIV – HUR KAN DE KOMMA ATT PÅVERKA FRAMTIDEN?

Gymnasieskolan är i fokus för flertalet statliga utredningar som på sikt kan komma att påverka gymnasierregionens nuvarande innehåll. Nedan görs en kort beskrivning av de tre främsta utredningarna som vi också bevakar ur Stockholmsregionens perspektiv (källa Utbildningsdepartementet).

YRKESPROGRAMSUTREDNINGEN

Regeringen beslutade den 5 december 2013 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur teknikprogrammet kan kompletteras med en eller flera industritekniska inriktningar (dir. 2013:122).

Regeringen beslutade den 20 mars 2014 och den 19 juni 2014 om tilläggsdirektiv (dir. 2014:05 och dir. 2014:95). Samtliga tidigare direktiv ersattes den 12 februari 2015 av ett nytt samlat direktiv (dir. 2015:15).

Syftet med det nya samlade uppdraget är att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft, underlätta ungdomars övergång från skola till arbetsliv och förstärka den nationella kompetensförsörjningen. Utredaren ska redovisa de justeringar av det nationella utbudet av inriktningar som bedöms vara mest angelägna och uppdraget om försöksverksamhet som rör teknikprogrammet senast den 31 mars 2015. Utredaren ska redovisa uppdraget i övrigt senast den 30 september 2015.

Delbetänkandet "En yrkesinriktning inom teknikprogrammet" (SOU 2015:29). föreslår bland annat att det högskoleförberedande teknikprogrammet får en yrkesutgång, vilket ska underlätta elevers övergång till arbetslivet efter genomförd utbildning. Yrkesinriktningen ska kallas produktionsteknik med arbetsplatsförlagt lärande och ge eleverna tillräckligt yrkeskunnande för direkt inträde på arbetsmarknaden, avancerade teoretiska kunskaper och grundläggande och särskild högskolebehörighet. Yrkesinriktningen ska syfta till en högskoleförberedande examen, men innehålla ett gymnasiearbete som utformas som inom gymnasieskolans yrkesprogram.

Vidare föreslår utredningen förändringar i naturbruksprogrammet, som syftar till att säkerställa programmets yrkeskaraktär och att komma från överkompensation till vissa huvudmän som bedriver naturbruksprogrammet.

Två nya nationella inriktningar införs inom naturbruksprogrammet: inriktningen häst och inriktningen sällskapsdjur. Samtidigt upphör inriktningen djur inom naturbruksprogrammet. Samtidigt föreslås Naturbruksprogrammets samtliga inriktningar utökas från 300 gymnasiepoäng till 600 gymnasiepoäng. Genom att utöka omfattningen av obligatoriska inriktningskurser blir innehållet i utbildningarna tydligare styrt. Skolverket ska efter samråd med det nationella programrådet fastställa inriktningarnas kursinnehåll.

Förslagen kommer nu att beredas inom regeringskansliet och fastslås dessa förslag behöver justeringar göras avseende gymnasierregionens prislista och programutbudet.

SKOLKOSTNADSUTREDNINGEN

Regeringen beslutade den 4 september 2014 om kommittédirektiv om att kartlägga hur budgetering och redovisning går till i kommuner och hos enskilda huvudmän för fristående skolor. Syftet är att en jämförbar ekonomisk information på skolenhetsnivå ska kunna presenteras. Utredaren ska även se över bestämmelserna om beräkning av och beslut om bidrag till fristående skolor i syfte att säkerställa lika villkor mellan kommunala och fristående huvudmän (dir. 2014:126).

I tilläggsdirektiv från den 1 april 2015 ska nu utredaren även utreda hur kommuner kan ges ett avgörande inflytande över nyetableringar av skolor som är avsedda att drivas med vinstsyfte. Vidare ska utredaren utreda alternativa regleringar som syftar till att säkerställa att antagningen av elever i fristående förskoleklasser, grundskolor och grundsärskolor sker enligt gällande regelverk. Utredaren ska även föreslå nödvändiga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2016.

EN ATTRAKTIV GYMNASIESKOLA FÖR ALLA

Regeringen beslutade den 19 mars 2015 om Kommittédirektiv "en attraktiv gymnasieutbildning för alla" (dir. 2015:31). En särskild utredare ska analysera och föreslå åtgärder för att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning och därmed få de kunskaper som behövs såväl i arbetslivet som för fortsatta studier. Utredaren ska vidare utreda och lämna förslag som innebär att de nationella programmen i gymnasieskolan vidareutvecklas och ger en bred gemensam kunskapsbas.

Utredaren ska bl.a.

- se över bestämmelserna om stödåtgärder i gymnasieskolan,
- analysera och föreslå hur elevens rättighet att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan kan stärkas,
- analysera och föreslå hur alla nationella program i gymnasieskolan kan innefatta ett estetiskt ämne, och
- analysera om det finns anledning att göra justeringar av det nationella utbudet av program och inriktningar i gymnasieskolan, och i så fall föreslå sådana justeringar.

Utredaren ska arbeta i dialog med en parlamentariskt sammansatt referensgrupp. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2016.

ÖKAT ANTAL ELEVER – UTBUD OCH DIMENSIONERING 2020?

För att närma oss frågan om hur befolkningsökningen bland 16-19 åringar kommer att påverka gymnasieskolan framöver har vi gjort en första antagande som utgångspunkt för en dialog om utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i regionen.

Syftet med antagandet är att väcka frågor kring utbudets innehåll samt dimensionering av utbildningsplatser ur såväl ett regionalt, delregional som ett lokalt perspektiv. Vi gör inga anspråk på att det ska vara heltäckande utan hoppas snarare att de ska stimulera till ett samtal.

Vi har i vår beräkning utgått ifrån antagandet att eleverna söker på samma sätt som det gjorde 2014 för att få ett första underlag som relaterar till befolkningsökningen.

Resultatet av beräkningen visar att antalet elever skulle öka med cirka 10 000 elever. Av dessa skulle ökningen vid de högskoleförberedande programmen bli knappt 8 000 elever och ökningen på yrkesprogrammen skulle bli cirka 2 200 elever. Den stora volymökningen sker inom de högskoleförberedande programmen.

Relaterar vi dessa siffror till antalet anmälda platser så ser det ut som att ökningen inom yrkesprogrammen skulle kunna rymmas inom befintligt utbud. Det är dock inte hela sanningen då vi vet att vissa skolor redan idag har fullt på sina platser.

Pilarna visar hur söktrycket sett ut under perioden 2011-2014. Trots att antalet elever minskat under perioden så har antalet elever på högskoleförberedande program legat konstant under perioden. Minskningen har framförallt skett på yrkesprogrammen.

För att göra relevanta bedömningar kring framtida utbud och dimensionering krävs fördjupade analyser kring respektive program. Här bör hänsyn tas till programmens storlek, geografi, sökmönster, söktryck och arbetsmarknadens efterfrågan för att landa rätt.

UTBUD OCH DIMENSIONERING 2020?

PROGRAM	2014		2020	
	OBESATTA PLATSER	ÖKAT ANTAL ELEVER	OBESATTA PLATSER	ÖKAT ANTAL ELEVER
 SAMHÄLLSVETENSKAP	565	2 380	2 012	7 806
 NATURVETENSKAP	424	1 884	2 260	2 247
 EKONOMI	246	1 568		
 TEKNIK	280	812		
 ESTETISKA	418	914		
 HUMANISTISKA	27	113		
 INTERNATIONAL BACCALAUREATE	52	135		
 EL OCH ENERGI	237	451		
 BYGG OCH ANLÄGGNING	353	237		
 FORDON OCH TRANSPORT	152	192		
 HANDEL OCH ADMINISTRATION	174	192		
 HANTVERK	309	214		
 BARN OCH FRITID	150	180		
 NATURBRUK	129	203		
 RESTAURANG OCH LIVSMEDEL	190	158		
 VÅRD OCH OMSORG	184	158		
 VVS OCH FASTIGHET	185	113		
 HOTELL OCH TURISM	118	104		
 INDUSTRIOTEKNIK	79	45		

Reflektionsfrågor

Vilka möjligheter finns att utjämna skillnader inom regionen avseende skola, kommun, kön, föräldrars utbildningsnivå och nyanlända ungdomar?

• Vilka konsekvenser får det ökade elevantalet?

Förväntar vi oss att söktrenderna fortsätter avseende val av gymnasieprogram?

Vilka program/inriktningar bedöms vara strategiskt viktiga i relation till arbetsmarknadens behov?

Hur stödjer vi nyanlända elevers skolgång?

Omvärldsfaktorer som kan påverka utvecklingen inom gymnasieskolan de kommande fem åren?